

Nehemia 5:9 – Vrijgevig uit Liefde

Nehemia roept op om in alles ontzag voor God te hebben. Dat maakt verschil in hoe je met geld omgaat. Het maakt je vrijgevig en gul. En juist in een wereld die door geld wordt geregeerd, kunnen christenen daarin verschil maken.

Voor preeklezers: ik hoor graag als mijn preek ergens gelezen wordt. Neem dan even contact met mij op: hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Bij deze preek is een verwerkingsblad beschikbaar: [Samen Groei-en](#).

Liturgie

Zingen: Psalm 62 : 1 en 5

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: GKB Gezang 145 : 1, 2 en 3

Gebed

Kinderen naar club

Lezen: Nehemia 5 : 1 – 19

Zingen: Psalm 132 : 7, 8 en 9

Preek over Nehemia 5 : 9

Zingen: LvK Lied 465 : 1, 3 en 5

Kinderen terug

Lezen wet

Zingen: Opwekking 378 : 1, 2 en 5

Avondmaal

Lezen formulier 2

Viering

Zingen: GKB Gezang 167 : 1 en 2

Gebed

Collecte

Zingen: Psalm 72 : 6 en 7

Zegen

Vrijgevig uit liefde

Inleiding

dia 1 – zwart

Een tijdje geleden hoorde ik van iemand een verhaal waar ik enorm van ben geschrokken.

Het ging over een echtpaar, laten we hen Jelle en Tessa noemen,

die lid zijn van een kerk ergens in Nederland.

dia 2 – blut

Jelle en Tessa hebben financiële problemen.

Elke maand gaat er meer geld uit dan dat er binnen komt.

Jelle is arbeidsongeschikt en Tessa heeft een deeltijdbaan.

Jelle doet wel veel vrijwilligerswerk,

maar ja, daarvan is nog nooit iemand rijk geworden...

Ze staan bijna standaard rood, en zitten bijna aan hun limiet.

Ze hielden hun probleem altijd voor zichzelf:

wat heeft een ander met je geldzaken te maken?

Maar omdat het steeds slechter gaat, stappen ze over de drempel.

Op een bijeenkomst van hun kring vertellen ze over hun problemen.

Eén van de leden van de kring vraagt:

‘hoeveel geld komen jullie nu precies tekort?’

Tessa en Jelle kijken elkaar even aan.

Dat moet dan maar, en Tessa antwoordt dat er zo’n 3000 euro nodig is.

Er valt een ongemakkelijke stilte,

tot iemand zegt: ‘dat kunnen jullie wel van mij lenen.’

Maar hij gaat verder: ‘dan wil ik wel een onderpand hebben, ik zat te denken aan jullie auto.’

dia 3 – schuldenlast

Jelle en Tessa hebben geen andere keuze, dus ze accepteren het aanbod.

En als ze twee maanden later de auto willen terugkopen, blijken ze opeens 500 euro rente te moeten betalen. Dat hebben ze niet.

Langzaam verkopen ze al hun spullen, tot zelfs het bankstel uit huis verdwijnt.

Uiteindelijk besluiten ze maar in slavendienst te gaan bij een rijk gemeentelid.

Ze kunnen bij hem in een verbouwd schuurtje wonen, en hebben tenminste onderdak en eten.

dia 4 – vrijgevig uit liefde

Ik hoop dat je het al doorhebt: dit verhaal is niet echt gebeurt.

Ik heb het uit mijn duim gezogen.

Het zou schandalig zijn als we elkaar in de kerk zo uitbuiten.

Toch gaat het in Nehemia 5 over zo'n situatie!

Rijke Joden buiten hun arme geloofsgenoten uit.

Vorige week ging het over dat geloven verschil maakt, en dat we ervoor mogen vechten om de moed erin te houden.

Vandaag gaat het over een concreet verschil dat geloof maakt: vrijgevig zijn uit liefde.

1. Zelfverrijking

dia 5 – zelfverrijking

De situatie in Nehemia 5 is schrijnend.

Nehemia is naar Jeruzalem gekomen om de stad te herbouwen, maar hij wordt tegengewerkt.

Vorige week hebben we Nehemia 4 gelezen:

vijanden van buiten proberen de bouw stil te leggen.

Die crisis is nog maar net opgelost, of de volgende crisis dient zich aan.

Dit keer is het van binnen.

De rijke Israëlieten verrijken zichzelf

over de rug van hun arme volksgenoten en geloofsgenoten.

En weer wordt de bouw van Jeruzalem bedreigd..

dia 6 – rijke Israëlieten buiten arme Israëlieten uit

Wat is er nu precies aan de hand?

Een behoorlijk deel van de Israëlieten heeft het niet breed, ze zitten in de schulden.

Onder leiding van Nehemia hadden ze een nieuwe start kunnen maken.

Ze hadden zichzelf als slaaf aan buitenlanders verkocht, maar door de invloed van Nehemia hadden rijke Israëlieten hen vrijgekocht.

Het zag er weer hoopvol uit!

Maar al snel blijkt dat de arme Israëlieten er alleen maar op achteruit waren gegaan.

Om rond te komen moeten ze weer geld lenen, en dat tegen een hoge rente.

In die tijd was het heel normaal om omgerekend 20% rente per jaar te betalen.

De schulden stapelen zich dus alleen maar verder op.

De rijke Israëlieten leggen beslag op hun huizen en land, en breiden zo hun eigen bezit uit.

Zij kunnen de verleiding van grotere rijkdom niet weerstaan, en dat leidt tot schrijnende situaties.

Sommige ouders moeten nu zelfs hun kinderen verkopen.

Nota bene aan hun eigen volksgenoten: vernederender kan het niet!

dia 7 – geldproblemen als persoonlijk probleem?

In De Voorhof buiten we elkaar gelukkig niet zo uit.

Zouden we dat wel doen, dan konden we deze avondmaalstafel maar beter afruimen.

Dat verhaal dat ik had bedacht over Jelle en Tessa is gelukkig niet echt gebeurd.

Maar één ding uit dat verhaal is heel gebruikelijk: je praat niet over geldproblemen.

Schulden zijn een taboeonderwerp.

En ik denk dat als je wel weet van de financiële problemen van een ander,

we geneigd zijn dat als iemands persoonlijke probleem te zien, en niet als een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Net zoals die rijken in Nehemia 5.

dia 8 – wereld draait om geld (kledingfabriek)

De kloof tussen arm en rijk, die is groter dan ooit.

Kort geleden werd door Oxfam Novib, een hulpverleningsorganisatie, een onderzoekje gepresenteerd.

Daaruit bleek dat de rijkste procent van de wereldbevolking net zoveel bezit als de overgebleven 99%.

De meesten van ons horen niet bij die rijkste procent, maar komen er wel dicht bij!

Geld is een belangrijke macht.

Sterker nog: de wereld wordt geregeerd door geld.

Onze hele samenleving draait om geld.

Hét argument achter veel politieke keuzes is geld.

En voor persoonlijke keuzes geldt dat net zo goed.

Nee, onze medekerkleden buiten we niet uit, maar we hebben wél slaven, op een veilige afstand.

Onze slaven zorgen voor goedkope bananen, koffie en T-shirts.

Ze worden uitgebuit omdat wij, de westerse maatschappij, meer van de eigen portemonnee houden dan van de rechten van een ander in een ver land.

2. Ontzag voor God in alles

dia 9 – ontzag voor God in alles

Als Nehemia hoort van die uitbuiting wordt hij woedend.

Hij heeft alles opzij gezet voor de bouw van Jeruzalem, en dan dreigt dat te stranden omdat sommige Israëlieten niet verder kunnen kijken dan het belang van hun eigen portemonnee?!

Nehemia ziet heel scherp wat het probleem is: gebrek aan ontzag voor God.

dia 10 – ontzag voor God maakt verschil in je leven

Nehemia roept een volksvergadering samen.

Deze situatie moet zo snel mogelijk worden opgelost!

Nehemia spreekt zijn rijke volksgenoten aan:

'het kan toch niet waar zijn dat door jullie schaamteloze zelfverrijking we nu zelfs volksgenoten van jullie moeten vrijkopen?!'
Op die vraag is maar één antwoord mogelijk, en dat weten die vermogende Israëlieten heel goed. Ze doen er wijselijk het zwijgen toe.

Dan maakt Nehemia duidelijk waarom dit echt niet kan. Dat doet hij niet met een beroep op medemenselijkheid, wat je misschien wel zou verwachten. Want het is toch onmenselijk om zo met elkaar om te gaan? Maar Nehemia zegt iets anders: 'heb toch, bij alles wat u doet, ontzag voor onze God.' Ontzag voor God betekent dat je hem liefhebt en dat je dat in je leven ook laat zien. Het kan niet anders dan dat ontzag voor God verschil maakt in hoe je met geld omgaat.

dia 11 – ontzag voor God geeft getuigenis
Het kan niet, ontzag hebben voor God en jezelf verrijken. En als je dat zelf niet zo ziet, dan zien mensen van buiten dat wel.
Wat moeten Israëls vijanden een plezier hebben als de Israëlieten zo met elkaar om gaan!
Wat een belabberd getuigenis van God geven we als we zo op onze centen zitten!

dia 12 – ontzag voor God geeft mensen een kans
Ontzag voor God geeft de doorslag.
Daarom roept Nehemia op tot vrijgevigheid, en daarin gaat hij verder dan volgens de wet nodig was. Rente was volgens de wet verboden, maar onderpanden en slaven niet.
In Leviticus 25 staat wel een wet die ervoor zorgt dat de schulden niet van generatie op generatie worden doorgegeven.
Elk 49e jaar is een jubeljaar, dan worden alle schulden kwijtgescholden,

komen alle onderpanden weer in bezit van de familie en zijn alle slaven vrij.

Nehemia zegt: 'dit is het moment om zo'n nieuwe start te maken.'

Dat is voor Nehemia meer dan een mooie theorie.

Nehemia was ook rijk en had geld uitgeleend.

Iedereen die een schuld bij hem heeft, wordt het kwijtgescholden.

Hij brengt in de praktijk wat hij van anderen vraagt, hij gaat zelfs nog verder.

Want als gouverneur van Juda heeft hij het recht om belasting te innen,

zodat hij zelf ook een goed inkomen heeft.

Uit ontzag voor God maakt Nehemia er geen gebruik van.

Het belang van het volk gaat boven zijn eigen portemonnee.

Door het goede voorbeeld van Nehemia volgt de rest ook.

3. Gods vrijgevigheid

dia 13 – Gods vrijgevigheid

Maar hoe kun je vrijgevig worden?

Hoe kom je los van het 'als ik het maar goed heb?'

Wat voor verschil maakt ontzag voor God precies?

dia 14 – vrijgevig zijn begint met Gods vrijgevigheid zien

Twee dingen daarover.

Het eerste: vrijgevig zijn begint met Gods vrijgevigheid zien.

Ik noemde net al even de wet uit Leviticus 25 en 26 over het jubeljaar.

Als je die hoofdstukken gaat lezen,

kom je steeds tegen dat God Israël uit Egypte heeft bevrijd.

God heeft de Israëlieten de vrijheid gegeven, God is een vrijgevige God,

en dat is de reden om zelf ook vrijgevig te zijn.

Als God mensen bevrijdt, kunnen diezelfde mensen elkaar toch niet uitbuiten?

Nehemia heeft begrepen dat het om meer dan een wet gaat: het gaat om God zelf.

In het Nieuwe Testament komt dat ook naar voren.

Johannes schrijft in 1 Johannes 3:

'Hoe kan Gods liefde in iemand blijven die meer dan genoeg heeft om van te bestaan, maar zijn hart sluit voor een broeder of zuster die hij gebrek ziet lijden?'

Gods vrijgevigheid, Gods liefde, dát is de sleutel!

Nog veel meer dan Nehemia mogen we die liefde kennen:

Jezus Christus is gekomen om ons vrij te maken.

Hoe kun je dan nog je eigen geld boven de vrijheid van anderen laten gaan?!

dia 15 – liever in Gods macht dan in de macht van geld

Het tweede: liever in Gods macht dan in de macht van geld.

In onze samenleving worden heel veel keuzes gemaakt op basis van geld.

Geld heeft dus macht over ons.

Nehemia trekt zich daar niet zoveel van aan.

Dat kan hij omdat hij iets beters heeft: het gaat hem er niet om dat hij rijk wordt,

het gaat hem erom dat Jeruzalem wordt herbouwd.

En daarachter zit een nog groter doel: dat Gods koninkrijk wordt gebouwd.

Nehemia leeft niet voor geld.

Met geld kun je veel dingen doen,

maar de andere kant is dat geld ook veel met jou doet.

Geld is een verslavende macht.

Die macht wil Jezus doorbreken.

Niet het geld maar Jezus is koning over de hele wereld.

En de vraag is: mag hij jou ook vrij maken van die macht van geld

en koning zijn in jouw leven?

4. Wees vrijgevig

dia 16 – wees vrijgevig

Van Nehemia mogen we leren

dat ontzag voor God, liefde voor God, vrijgevig maakt.

Wees vrijgevig!

dia 17 – vrijgevig binnen de gemeenschap van de kerk (avondmaal)

In Nehemia 5 is dat vrijgevigheid binnen de eigen gemeenschap. Daar moeten wij ook beginnen: vrijgevig binnen de gemeenschap van de kerk.

Als we zometeen de maaltijd van de Heer vieren, de vrijgevigheid van Jezus vieren, dan moeten we ook vrijgevig zijn naar elkaar.

Als iemand geldproblemen heeft, dan kunnen we onszelf er niet vanaf maken door te zeggen: 'ja, dat is jouw probleem, daar heb ik niets mee te maken.' Dat betekent niet dat we elkaar altijd maar geld moeten geven, je moet kijken naar wat een goede en duurzame oplossing is, maar de oplossing is in ieder geval niet om het als ieders persoonlijk probleem te beschouwen.

dia 18 – vrijgevig in je uitgavenpatroon (bananen)

En wees dan ook vrijgevig buiten de kerk.

Natuurlijk kun je dan denken aan goede doelen, dichtbij, zoals de voedselbank, en ver weg, zoals hulpverleningsorganisaties.

Maar denk ook eens aan hoe je geld uitgeeft.

Neem bijvoorbeeld bananen.

Die kun je bij veel supermarkten kopen voor 99 cent per kilo. Daarnaast liggen ook bananen die bijna twee keer zo duur zijn. Dat prijsverschil moet ergens vandaan komen.

Als je die bananen van 99 cent koopt, dan kun je weten dat iemand daarvoor de rekening moet betalen: de arbeiders op de bananenplantage.

Dit voorbeeld kun je op honderden producten toepassen.

Als je voor je portemonnee kiest, werk je ook mee aan de uitbuiting van anderen.

O ja, ik weet dat het niet te doen is om alleen maar eerlijke producten te kopen.

Voor de meesten van ons is dat onbetaalbaar.

Bovendien: ook bij dure producten weet je niet waar het geld terecht komt,
het prijsverschil komt in ieder geval niet allemaal bij de arbeider terecht...

Maar pak in ieder geval niet gedachteloos het goedkoopste product:

probeer je ervan bewust te zijn dat hoe jij koopt invloed heeft.

dia 19 – geniet van Gods vrijgevigheid

Fairtrade-producten worden wel eens gezien als hobby voor mensen die links stemmen.

Wat zou het mooi zijn als juist christenen het voortouw nemen in vrijgevigheid.

Juist in een wereld die helemaal draait om geld,
hebben christenen een prachtig alternatief om aan de wereld te laten zien.

Het gaat niet om mijn rijkdom, het gaat om God die bevrijdt.

Geniet van Gods vrijgevigheid, ook zometeen aan tafel.

En wees zelf vrijgevig, uit liefde voor God en mensen.

Amen.